

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticoꝝ Specvlvm**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

Conuiuia Clericorum qualia esse debeant. cap.vi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

*Curiosa pro-
pter calceos de-
ambulatio.*

*Calceorum usus
quis sit.*

magis calceis suis gloriantur, quam si nouas res inauditas gessissent; digitis enim pedum subleuatis ambulat in plateis nimio plerumque inde confecti, in ceno, in hyeme, aut puluere in aestate stimenta, & calcei sui maculentur. Quid facis tu? Animam hac luxuria in canum coniecisti, eam tu ra negligis detineri, & calceamentorum tanto magis augeris? Discas usum ipsorum, & tati ea facere possis. Adiuuenta enim certe sunt, vt lutum, & omnes sordes audaciter conculcemus. Quodsi tu ab huiusmodi labe munda cupis calceamenta seruare, certis cibis atque capiti connecte. Ridetis hoc audientes, multo lachrymandum potius videtur, cum studia in hunc vestra, & vesaniam considero, cumque intelligatur, ut vos malle luto, quam calceos deturpare.

Conuiuia clericorum qualia esse debeant. C. A. P. I.

QUIA honestas tam dictis quam factis frater à clericis in conuiuio ipsorum violata qualia ea esse debeant, diuersis Pontificum conciliorum constitutionibus ostendemus. In primo D. Gregorius Natali Episcopo scribens: Conuiuia ritatis fiunt, recte vestra fraternitas in suis episcopis dat. Sed tamen sciendum est, quia tunc ex charitate raciter prodeunt, cum in eis nulla absentium vitia detur, nullus ex irrisione reprehenditur; nec in conuiuio secularium negotiorum fabulae, sed verborum lectionis audiuntur; cum non plus, quam necessitate uiuitur corpori, sed sola eius infirmitas rescitur, usus exercendae virtutis habeatur. Hac itaque vestris conuiuio agitis, abstinentiae, fateor, magister Et Martinus Papa^b: Non oportet clericos ante facram diei tertiam inire conuiuia, nec aliquando cos, non hymno dicto comedere panem, & post gratiam auctori Deo referre. Pro reuerentia vestra & sacerdotum id vniuersa constituit Synodus Trina quarta^c; vt (quia solent crebro mensis oratione interponi) in omni sacerdotali conuiuio diuinae scripturarum lectio immisceatur. Per hoc enim &

a epist. 37. lib. 2. c. c. conuiuia. dist. 44.

Qua charitate conuiuia censeantur.

b c. fin. d. dist. 44.

c cap. 7. c. c. pro reuerentia. dist. 44.

Clerici cibum sumpturi illum benedicere, eoque sumpto gratias Deo agere debent.

Sacerdoti ali conuiuio sacra immiscenda est lectio.

mæ ædificantur ad bonum, & fabulæ non necessariae prohibentur.

In concilio verò Nauctesi de diuersis generibus conuiniõrum diuersa clericis præscripta sunt statuta. Primum^a quando conueniunt presbyteri ad aliquod conuiniũ, aliquis prior illorum verũ ante mensam incipiat, & cibum benedicat, & tunc secundum ordinem sedeat, alter alteri honorem præbentes; & per vices cibum, & potum benedicant, & aliquis de illorum clericis aliquid de sancta scriptura legat. Post refectionem similiter hymnum dicant ad exemplum Domini, sicut in cœna fecisse legitur^b; & se contineant omnes presbyteri, maxime in talibus locis; vt non vituperetur ministerium eorum^c. Quando verò presbyteri per Calêdas simul conueniunt post peractum diuinum ministerium ad necessariam collectionem; non quasi ad plenam refectionem, sed quasi ad prandium ibi ad tabulas resideant, ne per talia inhonesta conuiuia se inuicem grauent; quia indecens est, & onerosum; sæpe etiam tardè ad ecclesiam redeuntẽs maius damnũ de reprehensione consequuntur (quod de grauedine mutua contrahunt) quàm lucrum ibi faciant, Nam de huiusmodi conuentu Paulus Corinthios reprehendit^d; quia inconuenienter cenam dominicam manducare conueniebant. Sic & qui ad cenam dominicam, id est, ad collationem verbi sub occasione conueniunt, & ex ingluuicetate, ventris causa coniunguntur, reprehensibiles coram Deo, & hominibus habentur: & ideo peractis omnibus qui volunt panẽ cum charitate in domo fratris sui simul cum fratribus frangant; & singuli singulum bibere faciant, & maxime ultra tertiam vicem poculum non contingant; & sic ad ecclesias redeant^e. Deinde nullus presbyterorum quando ad anniuersarium diem trigesimum, aut 7. vel 3. alicuius defuncti, aut quacumque uocatione ad collectam conuenierit, se inebriare uelatenus præsumat, nec precatus amore sanctorum, vel ipsius animæ bibere, aut alios ad bibendum cogere, vel se aliena precatione ingurgitare, nec plausus, & risus inconditos, & fabulas inanes ibi referre, aut cantare præsumat; aut turpia ioca, vel

^a c. quando au-
tem, dist. 44.

^b Matth. 26.
Mar. 14.

^c d. c. quando
autẽ, dist. 44.

^d 1. Corinth. xi.

^e c. quando pres-
byteri, d. dist.
44.

Amore sanctorum
vel alicuius
defuncti a-
nimæ bibendum
non est.

yrso,

z c. nullus. d. dist. 44. c. nullus. de consecrat. dist. 5. b lib. 8. constitut. Apost. cap. 50. Cur presbyteri sobrii esse debeant. c. Proverb. 31.

vrfo, vel tornatricibus ante se fieri patiatur: nec dæmonum ante se ferri cōsentiat; quia hoc dicitur est, & sacris canonibus prohibitum *. Vnde & mens Papa martyr clericis statuta præscribens inquit, ad memorias mortuorum vocamini carnestia, & cum Dei timore comedite, veluti veneratione fungi pro mortuis. Cum sitis presbyteri diaconi Christi, sobrii esse debetis & priuatum aliis, vt possitis intemperantes coërcere. Dicitur scriptura c: Dynastæ sunt iracundi; vinum verò bibant, ne cum biberint obliuiscantur sapientia, & iudicare non possint. Quare presbyteri, & diaconi Deum omnipotentem, & dilectum filium eius ecclesiæ Dynastæ; quod non ideo dicimus, ne bibant; cæteroque contumelia afficerent id, quod à Deo est in letitiam; sed ne vinolentiæ studeant. Non dixit scriptura: Ne bibas vinum. Sed quid dicitur bere vinum ad ebrietatem.

d Hom. 39. in epist. 1. ad Corinth.

D. verò Ioannes Chrysostomus de conuiuio, & voluptate loquens d: Quod tantis, ait, imbuti cælestium tantam potitiam habentes, poribus adhuc rebus immoriuntur, qua venia digni. Quod immoriuntur porò rebus his, vnde rando. Quia voluptatibus sese dedunt; quia cutem carnis cupiditati indulgent; quia grauem farcinam condensas tenebras crassum velum mentis oculis opponunt. Sic accidit enim, vt in voluptate præsertim quædam pars nostri seruiat, imperet autem aliis: Illa excæcetur vndique, cæca vinciat; Hæc circumagat vndique, quam conueniebat duci per Arctum vinculum animi, & corporis est, sic opus industria comparante, ne corpus suum velut abijcerent quidam. Nam cum Deus inimicis etiam neheri velit, tantum diabolus potest, vt proprium corpus odium persuaserit quibusdam. Qui enim esse dicit, quid aliud quàm hoc struit? Quod cuiusdam dementiæ est. Si diaboli est, vnde ista consonantia, vt diuinæ nostræ menti ad omnem aptissimum velut instrumentum sit corpus factum aptum, inquis, cur animum excæcat? Haud corpus

Voluptatis effectus.

Diabolus quibuslâ persuadet odium sui corporis.

Corpus instrumentum est anime.

quod tenebris istis animū obducit. Absit bone vir; sed voluptas. Voluptatis igitur studium, inquis, quæ res alia parit, quàm corpus? Nequaquam: Sed voluntas praua. Fomento corpus: non incitamento eget: vt nutriatur corpus, non vt distendatur, perfundatur. Est que non menti solum, sed ipsi etiam corpori inimica, & infensa voluptas. Ex forti debile reddit; e solido enervatū; morbidum e sano; tenue ex compacto; ex florente, & formoso, deforme; solidum ex fragrati; ex mundo & puro, impurum; ex absoluto, doloribus vndique differtum; ex vtili, inutile; ex recenti, vetus; ex robusto, flaccidum; ex celeri, tardum & languens; ex recto, claudum. Præterea si diaboli sit, nō oportuit à familiaribus infestari; malitia dico. Sed nec corpus, nec cibi diaboli sunt, sed voluptas sola: per hanc mille mala malignus ille patrat facin. Sic totam pessundedit gentē. Impinguatus enim, increatus, dilatatus est, inquit, & calcitrauit dilectus. Sodomis hoc principium fulminum illorum fuit: quod significans Ezechiel b: Peccatum hoc, inquit, Sodomo- rum fuit, superbia, saturitas cibi, abundantia potus, his deliciabantur. Hinc Paulus c. Qui in deliciis versatur, is viuens mortuus est; quod vtiut sepulcrum corpus mille malis deuinctum circumfert. Quod si corpus ita compara- tum sit, qui animam habere putes, quanto tumultu, quantis fluctibus, quibus procellis erit plena? Hinc inu- tilis ad omnia fit, nec dicere, nec audire, nec consultare, nec facere necessaria rerū quicquam potest. Velut gubernator artem tempestate superante cum naui, cum nauigantibus mergitur ipse quoque. Sic anima cum cor- pore in horrendum demergitur stupiditatis abyssum. Ventrem porrò sic Deus quemadmodum portam quandam intra nos locauit, commensam vim ipsi tra- dens, & modum statuens certum, quātum molere quo- tidie oportet. Huc si quid adijciatur, illaboratum relin- quitur. Hinc nocumentum, hinc morbi, debilitates, de- formitates. Non morbidum enim solum, sed & defor- mem eum, qui pulcher erat, voluptas facit. Si enim in- gratum assidue ructet vinum, nōdum coctum exhalet, plus æquo rubescat, & formam, quæ se decet, amittit, & ornamentum omne perdit. Nam flaccida caro fit, tur- gentes,

*Corpus non ex-
egat animum,
sed voluptas.*

*Cui voluptas
inimica nō so-
lum menti, sed
etiam corpori.*

*Nec corpus, nec
cibi diaboli
sunt, sed volu-
ptas sola.
a Deuter. 32.*

b Ezechiel. 16.

c 1. Timoth. 5.

*Voluptatis ef-
fectus.*

gentes, & velut sanguine suffecti oculi, a quo plerumque sum, carnosumque corpus. Cogita, quæ hinc sequatur; nam spiritu multitudine eorum, quæ runtur, distracto, hisque digirendis occupato, quæ getando corpori cedere debebar, totum ablutum perfluorū subactione. Quid enim podagras, fluxum sim toto corpore oberrantes, morbos cæteros, quæ sunt, & tragediam vniuersam attinet commentum. Diurna exercitatio enim, & labores, & tolerantia moderata mensa, & victus simplex habitiora reddunt, & formam præterea plurimum iuuant. Luptatem verò deliciarum narres, licet, tamen summam gulam non durat. Simul enim ac lingua tremam transibit, euanescit; multum interim in gottij relinquens. Nolo enim discumbentes moluptuarios homines obserues; cùm surrexerunt, tum sequere: beluarum corpora non hominum nobis. Capite nutant, tenduntur, constringuntur, magno silentio: denique velut tempestate turbatis, qui se liberent, opus habent, optantes statum in quo erant priusquam discederentur. Nam cæcæ uidæ mulieres, sic ventrem onerati circumferunt, ingrediuntur, vix oculos tollunt, vix loquuntur, vix. Quod si dormiant paululum, somnia prodigiosa & mille phantasiis plena vident. Nam quid alteram insaniam rei venereæ dicam, quæ ipsa quoque turrit hinc? Itaque quemadmodum equi salaces, ebrietatis æstro concitati, omnibus insulant pernicitatem, quàm equi gestientes: turpia multa committunt, dicere quidem fas est. Nec quid agant enim, quid tiantur, amplius tum norunt. At verò non est talis sobrius, sed hic in portu sedens, aliorū naufragia spectantem debeat, liberam viuens. Quæ cùm videmus, tres, quid non voluptates, perniciose conuiuia vitæ, & simplicem potius persequimur victum? ut corpore simul & animo rectè comparati, virtutibus plenis, ris aliquando bonis potiamur. Quæ ut omnibus contingant gratia faxit Domini nostri Iesù Christi.

Rursus idem Chrysostomus in sermone super

Quibus corpora nostra habitiora et formosiora reddantur. Voluptatis breuias.

Voluptuarij.

** lecto.*

Luxuria ex voluptate.

Sobrius.

Carnis concupiscentias ne sectemur, quæ generant mortem. Velim, inquit, esse admonitos, & eos maximè, quos grata conuiuia delectant. Non enim sunt illa pro cibo, vel animi remissione habenda, sed pro supplicio, & tormentis. Quippe non indecès, & indecorus sermo, sed grauis, & moderatus; & cibo expleri, non frangi in oblectamenti ducenda sunt. Quodsi his rebus inesse aliquid voluptatis existimaueris, adfer mihi, quam heri, & vesperi ex his cœnationibus ceperis voluptatem: nullam habes: deinde & quæ illam assequantur noxia. Sitque mihi interea de voluptate, quæ statim deflaccet, & fuit disceptatio. Simulac enim missum conuiuium fuerit, euolat omnis ex eo cepta iucunditas, cumque & vomitus, capitique grauedines, & languores innumeros, animique capturam, & illecebras commemorauerim; quid ipse ad hæc respondebis? Nec enim decet per paupertatis occasionem agere impudenter. Hæc autem dixerim, non ut omnino negem conueniendum inter nos esse nonnunquam, & concœnandum; sed ut inhonestæ, & turpia interdiciam; cupiamque luxum in cibum conuerti, qui dolore, temulentia, & lasciuia careat; utque vel gentes intelligant Christianos nosse modum delictiis facere, id est, modeste, & temperanter his uti. Exultate, Propheta inquit^a, Domino in tremore. Qualis illa erit exultatio? Hymnos, scilicet pronuntiare, orare, & psalmos pro seruilibus illis cantionibus inducere. Hoc pacto Christus & mensa aderit, & dapes benedictione complebitur cum preces ad eum fuderis, cum spiritu decantabis, cum egenos ad victus communionem conuocaueris, conuiuuiisque modum, & temperantiam exhibebis. Sic ex triclinio, Dei domum effeceris; proque immoderatis, & intèpestiuis clamoribus hisce, & plausibus Dominum extuleris. Neque id dixeris, extare hoc tempore alias conuiuandi leges: quin potius corrigenda per te erunt, quæ se haud rectè habuerint. Si enim, Paulus inquit^b, cibum sumitis aut potum, seu aliud quodcumque agitis, omnia in Dei laudem facitote. Solent namque ex istiusmodi epulis tum turpia nobis desideria, tum omnis lasciuia obuenire.

Grata conuiuia pro supplicio & tormentis habenda.

Breuitas voluptatis, ex conuiuio percipitur.

Non decet occasione paupertatis agere impudenter. Quatenus conuiuandum sit.

a Psalm. 2.

Quomodo in conuiuio sit exultandum.

Malè nunc conuiuantium excusatio. b 1. Corint. 10. Omnia in Dei laudem sunt faciendâ. Malaris epularum pronèntia.

Is con-